

## 266

### **Besluit van 15 april 1992, houdende wijziging van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Stb. 1985, 110) (maatregelen binnen de instellingen voor hoger beroepsonderwijs)**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 7 maart 1991, nr. 90108034, directie Arbeidsvoorwaardenbeleid, gedaan mede namens Onze Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;

Gelet op artikel 55, tweede lid, van de Wet op het hoger beroepsonderwijs (Stb. 1986, 289);

De Raad van State gehoord (advies van 12 juli 1991, nr. W05.91.0135);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen van 31 maart 1992, nr. 91081470, directie Arbeidsvoorwaardenbeleid en Beroepskwaliteit, uitgebracht mede namens Onze Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;

Hebben goedgevonden en verstaan:

#### **ARTIKEL I**

Het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Stb. 1985, 110)<sup>1</sup> wordt gewijzigd als volgt.

A. Hoofdstuk I-C wordt als volgt gewijzigd:

1. Na artikel I-C38 wordt een nieuw artikel I-C39 ingevoegd, luidende als volgt:

Artikel I-C39 Buitengewoon verlof in verband met ouderschap

1. Het bevoegd gezag verleent de belanghebbende, bedoeld in artikel I-A1, onder e11, op diens verzoek en met toepassing van het bepaalde in de volgende leden buitengewoon verlof in verband met ouderschap indien daarover met het overlegorgaan als bedoeld in artikel IV-C2 overeenstemming is bereikt.

2. Het buitengewoon verlof als bedoeld in het eerste lid, wordt verleend indien de belanghebbende op of na 1 januari 1989 als ouder in een familierechtelijke betrekking is komen te staan tot een kind of blijkens verklaringen uit het bevolkingsregister op hetzelfde adres is

komen te wonen als een kind en duurzaam de verzorging en opvoeding van dat kind als eigen kind op zich heeft genomen. Indien de ter zake van de aanspraak op verlof in de eerste volzin gestelde voorwaarde ten aanzien van meer kinderen van de belanghebbende met ingang van hetzelfde tijdstip wordt vervuld, bestaat de aanspraak op verlof slechts ten aanzien van een van de kinderen.

3. Het verlof wordt uitsluitend verleend aan de belanghebbende die is aangesteld in een betrekking met een betrekkingsomvang van 16 uur of meer per week en wiens dienstverband ten minste 12 maanden heeft geduurd.

4. Het verlof strekt zich uit over een aaneengesloten periode van maximaal zes maanden en bedraagt ten hoogste de helft van de voor de belanghebbende geldende betrekkingsomvang per week. Geen aanspraak op verlof bestaat over de periode gelegen na de datum waarop het kind gezien de leeftijd als leerling kan worden toegelaten tot een basisschool.

5. Over de periode en de omvang van het verlof geniet de belanghebbende 75% van zijn bezoldiging.

2. In artikel I-C39 wordt de volgende wijziging aangebracht:  
in het eerste lid wordt tussen «leden» en «buitengewoon verlof» ingevoegd: en voor zover nodig in aanvulling op de bepalingen van de Wet op het ouderschapsverlof (Stb. 1990, 562).

B. Hoofdstuk I-J wordt als volgt gewijzigd:

Aan artikel I-J13 wordt een derde lid toegevoegd, luidende als volgt:

3. Aan de belanghebbende, bedoeld in artikel I-A1 onder e11, die binnen één instelling op meer dan één plaats zijn werkzaamheden moet verrichten en die om die reden voor reizen tussen die plaatsen reiskosten maakt, wordt door het bevoegd gezag een tegemoetkoming in die kosten verleend overeenkomstig het eerste lid.

C. Hoofdstuk I-M wordt als volgt gewijzigd:

1. Vóór artikel I-M1 wordt ingevoegd:

Paragraaf 1: Studiefaciliteiten onderwijsondersteunend personeel.

2. In artikel I-M1 wordt «in dit hoofdstuk» vervangen door: in deze paragraaf.

3. Voor artikel I-M6 wordt ingevoegd: Paragraaf 2: Studiefaciliteiten personeel hoger beroepsonderwijs.

4. Artikel I-M6 wordt vervangen door:

Artikel I-M6 Omscholig h.b.o.-personeel

1. Ten aanzien van de belanghebbende, bedoeld in artikel I-A1 onder e11, wiens functie komt te vervallen als gevolg van een door Onze minister aangegeven beleidsvoornemen, opgenomen in het plan bedoeld in artikel 115, derde lid, van de Wet op het hoger beroepsonderwijs (Stb. 1986, 289), zijn de artikelen I-M2, I-M4 en I-M5 van toepassing, indien hij een opleiding volgt die als doel heeft de uitoefening van een andere functie mogelijk te maken.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de gewezen belanghebbende van een instelling, als bedoeld in artikel I-A1, onder d11:

a. die een opleiding gaat volgen welke als doel heeft de uitoefening van een andere functie mogelijk te maken;

b. aan wie daadwerkelijk een uitkering op grond van hoofdstuk I-H wordt uitbetaald in verband met de beëindiging van het dienstverband aan een instelling als bedoeld in artikel I-A1, onder e11, en

c. die tijdens het dienstverband met het bevoegd gezag is overeengekomen dat dit artikel op hem van toepassing zal zijn.

3. Het bevoegd gezag biedt de belanghebbende, bedoeld in het eerste lid, faciliteiten om de omscholing te volgen.

D. Hoofdstuk V-J wordt als volgt gewijzigd:

Na artikel V-J2 wordt een nieuw artikel V-J3 ingevoegd, luidende als volgt:

Artikel V-J3 Reiskosten verhuisplichtigen h.b.o.

De belanghebbende, bedoeld in het Invoeringsbesluit voor h.b.o.-personeel (Stb. 1987, 479) zoals dat luidde op 31 december 1989 aan wie op deze datum op grond van artikel 13 van dat besluit de reiskosten werden vergoed overeenkomstig artikel I-J9, behoudt deze vergoeding, zolang hij op grond van artikel I-J2 van het besluit verhuisplichtig is en aan dezelfde instelling verbonden blijft.

E. Hoofdstuk V-V wordt als volgt gewijzigd:

Na artikel V-V1 wordt een nieuw artikel V-V2 toegevoegd, luidende als volgt:

Artikel V-V2 Arbeidsduurverkorting voor 55-jarigen en ouder werkzaam in het h.b.o.

De belanghebbende, bedoeld in artikel I-A1, onder e11, die op 31 juli 1986 55 jaar of ouder is en die op die datum verlof heeft in verband met arbeidsduurverkorting op grond van paragraaf 3 van hoofdstuk I-V, zoals dat op die datum luidde, behoudt de aanspraken op dat verlof zolang hij aan een instelling voor hoger beroepsonderwijs werkzaam blijft. Onze minister geeft nadere richtlijnen voor de berekening van het verlof.

## ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking op een nader bij Koninklijk besluit te bepalen datum en werkt terug:

1. Voor wat betreft artikel I, onderdeel A1, B en C, tot en met 1 juli 1989;
2. Voor wat betreft artikel I, onderdeel D, tot en met 1 januari 1990;
3. Voor wat betreft artikel I, onderdeel E, tot en met 1 augustus 1986 en
4. Voor wat betreft artikel I, onderdeel A2, tot en met 1 januari 1991.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

's-Gravenhage, 15 april 1992

Beatrix

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,  
J. M. M. Ritzen

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,  
P. Bukman

Uitgegeven de *negende* juni 1992

De Minister van Justitie a.i.,  
C. I. Dales

<sup>1</sup> Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 15 april 1992, Stb. 247

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen  
Tevens zal het advies met de daarbij terinzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 14 juli 1992, nr. 133

## NOTA VAN TOELICHTING

### Algemeen

In dit besluit zijn een aantal wijzigingen van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel opgenomen. Het opnemen van ouderschapsverlof is een gevolg van de afspraken die gemaakt zijn in het georganiseerd overleg over de besteding van de decentrale werkgelegenheidsgelden voor het hoger beroepsonderwijs. De andere wijzigingen hebben betrekking op het treffen van een «structureel sociaal beleid», dat wil zeggen het geven van mogelijkheden aan instellingen voor hoger beroepsonderwijs ten behoeve van het personeel in situaties zoals bij Taakverdeling- en Concentratie-operaties. De wijzigingen worden besproken in de artikelsgewijze toelichting.

### Artikelsgewijze toelichting

#### *Artikel I-C39*

In het georganiseerd overleg over de besteding van de decentrale werkgelegenheidsgelden h.b.o. is onder meer afgesproken dat in het Georganiseerd Overleg op instellingsniveau afspraken kunnen worden gemaakt over het creëren van arbeidsplaatsen ten behoeve van ouderschapsverlof. Dit houdt in dat er eerst dan sprake is van een individueel recht op ouderschapsverlof als bedoeld in artikel I-C39, indien het bevoegd gezag of bevoegde gezagsorganen hierover met de personeelsorganisaties op instellingsniveau overeenstemming hebben bereikt. Het hierbedoelde ouderschapsverlof komt in de plaats van het ouderschapsverlof als bedoeld in de Wet op het ouderschapsverlof (Stb. 1990, 562).

Hierbij zij aangetekend dat indien een instelling niet overgaat tot het verlenen van ouderschapsverlof als bedoeld in artikel I-C39 het recht op ouderschapsverlof op grond van de Wet op het ouderschapsverlof gehandhaafd blijft.

Gezien de centrale afspraken in het georganiseerd overleg die zijn gemaakt met betrekking tot de aanwending van de werkgelegenheidsgelden kan het bevoegd gezag het ouderschapsverlof als bedoeld in artikel I-C39 alleen regelen als voldaan is aan onderstaande randvoorwaarden.

#### *a. Deeltijdverlof*

Het ouderschapsverlof is een deeltijdverlof. Hierdoor blijft de band met het arbeidsproces gehandhaafd. Zowel voor het bevoegd gezag als voor de belanghebbende is dit van belang. Voor het bevoegd gezag geldt dat er een ruime mate van continuïteit is van werkzaamheden en voorts dat coördinatie met een eventuele vervanger van de verlofganger relatief eenvoudig is.

Voor de belanghebbende ligt het belang vooral in het op peil kunnen houden van zijn vakbekwaamheid en het behoud van collegiale contacten. De verlofganger kan zijn werkelijke arbeidsduur gedurende het verlof met ten hoogste de helft verminderen (zie ook b).

#### *b. Nadere eisen*

Niet iedere belanghebbende die ouder is van een kind (zie d) heeft zonder meer aanspraak op ouderschapsverlof. Als nadere eis wordt onder meer gesteld dat betrokkene werkzaam is in een functie met een betrekkingsomvang van minimaal 16 uur per week. Gedurende de periode van ouderschapsverlof kan deze betrekkingsomvang gehalveerd worden. Hierdoor kan een arbeidsduur ontstaan van minimaal 8 uur per week.

Tevens wordt de eis gesteld dat de belanghebbende met ingang van het verlof een jaar in dienst is bij het bevoegd gezag. Vooraleer de belanghebbende aanspraak kan maken op ouderschapsverlof dient namelijk sprake te zijn van een min of meer stabiele arbeidsrelatie. Voorts wordt het verlof slechts mogelijk gemaakt ten aanzien van kinderen waarvan belanghebbende op of na 1 januari 1989 ouder is geworden in de zin van deze regeling. De reden hiervan is gelegen in de op organisatorische en financiële overwegingen gemaakte keuze van het per «jaarklasse» invoeren van de regeling.

Uitgaande van de huidige situatie zal de regeling zodra deze vier jaar in werking is, toepasselijk zijn op alle kinderen die nog niet de leeftijd hebben bereikt waarop zij als leerling tot de basisschool kunnen worden toegelaten.

*c. Duur van het verlof en bezoldiging tijdens het verlof*

Een tijdvak van zes maanden als maximale aaneengesloten verlofperiode biedt de belanghebbende voldoende de mogelijkheid zelf voor zijn jonge kind te zorgen in een tijd dat intensieve verzorging het meest nodig is.

Het woord maximaal impliceert echter dat ook gekozen kan worden voor een kortere periode van ouderschapsverlof. In de Bijzondere Commissie en met de organisaties van schoolbesturen en VNG is overeengekomen dat het ouderschapsverlof zal worden verleend met behoud van 75% van de bezoldiging (over de verlofuren). Gedurende de periode van zijn verlof ontvangt de verlofganger dan ook minimaal 87,5% van de bezoldiging, die hij genoot direct voorafgaand aan het verlof.

*d. Kind*

Recht op ouderschapsverlof heeft de belanghebbende die ouder is van een kind jonger dan 4 jaar. Hierbij is voor een uitgebreide uitleg van het begrip ouder gekozen. Als aanknopingspunt is hierbij allereerst genomen de familierechtelijke betrekking tussen kind en de betrokkene als ouder.

Voorts bestaat recht op ouderschapsverlof in de gevallen waarin geen familierechtelijke betrekking bestaat tussen het kind en de betrokkene maar de betrokkene het kind verzorgt. De betrokkene die blijkens verklaringen uit het bevolkingsregister op hetzelfde adres woont als een kind en bovendien duurzaam de verzorging en opvoeding van dat kind als eigen kind op zich heeft genomen, heeft eveneens aanspraak op verlof.

Indien deze voorwaarden ten aanzien van meer kinderen van de belanghebbende met ingang van hetzelfde tijdstip worden vervuld, bestaat de aanspraak slechts ten aanzien van één van die kinderen.

Het recht op ouderschapsverlof is een recht voortvloeiende uit de dienstbetrekking, een individueel recht dat de belanghebbende heeft ten aanzien van het bevoegd gezag.

*e. Basisschoolleeftijd*

Het ouderschapsverlof is bedoeld voor de tijd dat de meest intensieve verzorging van het kind nodig is. Vandaar dat de aanspraak op ouderschapsverlof is beperkt tot het tijdstip dat het kind gezien zijn leeftijd als leerling kan worden toegelaten tot de basisschool. Gedurende deze ruime periode kan de belanghebbende bepalen of en zo ja, wanneer hij ouderschapsverlof wil opnemen.

*f. Beperkingen*

Er worden geen beperkingen opgenomen ter zake van het aantal malen dat een belanghebbende ouderschapsverlof kan opnemen. Bij ieder «nieuw» kind bestaat derhalve aanspraak op ouderschapsverlof. Bij een meerling bestaat echter slechts aanspraak op één keer verlof. Het verlof

is namelijk verbonden aan de gebeurtenis waardoor de kinderen in het gezin worden opgenomen; bijvoorbeeld de geboorte. Het verlof is niet gekoppeld aan het aantal kinderen dat ten gevolge van een dergelijke gebeurtenis op hetzelfde moment in het gezin wordt opgenomen. Het vorenstaande geldt ook indien de belanghebbende vanaf eenzelfde moment de verzorging van een aantal kinderen op zich neemt.

Bijvoorbeeld indien hij huwt met een partner die reeds kinderen heeft.

#### *Artikel I-J13*

Wanneer er na afloop van het Sociaal Beleidskader HBO niets geregeld wordt, geldt de regeling voor dislokaties: De reiskosten welke worden gemaakt tussen het hoofdgebouw en de nevenlokaliteiten in verband met dislokatie worden opgenomen in de totale reiskostensom, welke dient als basis voor de berekening van de maandelijkse tegemoetkoming in de noodzakelijk te maken reiskosten (woon-/werkverkeer). Toegezegd is echter een «dienstreis»regeling voor de reizen tussen de dislokaties.

Door de regeling te koppelen aan het bestaande artikel I-J13 betreffende «gewone» dienstreizen wordt aangesloten bij het bepaalde in de Reisbeschikking Nederland. Uiteraard staat het bevoegd gezag vrij om in plaats van het geven van een tegemoetkoming zelf in het vervoer tussen verschillende gebouwen te voorzien.

#### *Artikel I-M6*

In het eerste lid van artikel I-M6 is geregeld dat de studiekosten van een belanghebbende die valt onder een door onze minister aangewezen Taakverdeling- en Concentratie-operatie worden vergoed op basis van de materiële voorzieningen in het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel. Wil betrokkene voor een vergoeding van de studiekosten in aanmerking komen, dan moet hij een opleiding volgen met het doel de uitoefening van een andere functie mogelijk te maken. Het bevoegd gezag is verplicht een belanghebbende de mogelijkheid te geven om deze omscholing te volgen.

In het tweede lid is bepaald dat deze scholingsfaciliteiten ook van toepassing zijn voor gewezen personeel. Voorwaarden zijn dan wel dat:

- a. betrokkene een opleiding gaat volgen die gericht is op de uitoefening van een nieuwe functie;
- b. betrokkene ter zake van zijn ontslag bij de HBO-instelling een ontslaguitkering geniet op grond van hoofdstuk I-H. Alleen het recht op uitkering is niet voldoende. De uitkering moet feitelijk aan belanghebbende worden uitbetaald;
- c. betrokkene tijdens zijn dienstverband met het bevoegd gezag is overeengekomen dat hij na zijn ontslag een opleiding zou gaan volgen.

#### *Artikel V-V2*

In dit artikel worden de ADV-rechten van belanghebbende gewaarborgd zoals deze luiden op 31 juli 1986. In de circulaire DI/AB-151942 van 1 augustus 1986 zijn nadere regels gegeven ter zake van de berekening van de arbeidsduurverkorting.

Aan dit besluit is terugwerkende kracht verleend:

1. Artikel I, onderdeel A, werkt terug tot en met 1 juli 1989, dit in verband met de invoeringsdatum van de regels ouderschapsverlof voor rijksambtenaren, Besluit van 15 september 1989, Staatsblad 422, welke eveneens op 1 juli 1989 is gesteld.

Artikel II, onderdeel B en C, werkt terug tot en met 1 juli 1989.

Deze onderdelen hebben betrekking op de decentrale werkgelegenheidsgelden voor het jaar 1989 voor het hoger beroepsonderwijs, welke gelden per 1 juli 1989 beschikbaar zijn gekomen.

2. Artikel I, onderdeel D, werkt terug tot en met 1 januari 1990. De voorheen geldende regeling die was opgenomen in het Invoeringsbesluit voor h.b.o.-personeel (Stb. 1987, 479) gold tot 1 januari 1990.

3. Artikel I, onderdeel E, werkt terug tot en met 1 augustus 1986. In verband met de inwerkingtreding van de Wet op het hoger beroepsonderwijs (Stb. 1985, 289) was hoofdstuk I-V niet meer op het personeel bij het h.b.o. van toepassing.

In artikel V-V2 wordt aansluitend een overgangsregeling getroffen.

#### *Deregulering*

Dit besluit is getoetst aan de regels met betrekking tot terughoudendheid met regelgeving. Het besluit ontmoet uit dereguleringsoogpunt geen bezwaar.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,  
J. M. M. Ritzen

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,  
P. Bukman